

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Zastępca Dyrektora
Eliza Wiśniewska

DUS-I.055.2.2024.BW
Warszawa, dnia 21 marca 2024 r.

Szanowny Panie,

w związku z Pana petycją, przesłaną przez Ministerstwo Finansów pismem z dnia 4 marca 2024 r., do rozpatrzenia w części odnoszącej się do wprowadzenia zmian w przepisach dotyczących indywidualnych kont emerytalnych (IKE), indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) oraz w zakresie kont emerytalnych w ZUS, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), Departament Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie informuje, co następuje.

Przedmiotowa petycja zawiera postulaty:

- wprowadzenia zmian w kierunku dopuszczenia w trybie blokady na zabezpieczenie udziału własnego w kredycie hipotecznym na środkach zgromadzonych na koncie emerytalnym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, na Indywidualnym Koncie Emerytalnym (IKE) oraz na Indywidualnym Koncie Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE) - w wysokości 1/3 środków zgromadzonych na tych kontach;
- podwojenia wysokości limitów wpłat na IKE i na IKZE.

Odnosząc się do postulatu wprowadzenia zabezpieczenia udziału własnego w kredycie hipotecznym na środkach zgromadzonych na koncie emerytalnym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, należy przede wszystkim wskazać, jaki charakter mają środki zgromadzone na tym koncie.

W ramach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) dla każdego ubezpieczonego prowadzone jest konto, na którym ewidencjonowane są składki i informacje dotyczące przebiegu ubezpieczeń społecznych. W przypadku ubezpieczenia emerytalnego na koncie zapisywane są informacje o aktywach emerytalnych ubezpieczonego w postaci składek na ubezpieczenie emerytalne waloryzowanych na zasadach określonych w art. 25 i 25a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, z późn. zm.), zwaloryzowanego kapitału początkowego, tzn. ustalonej na dzień wejścia w życie reformy emerytalnej wartości wkładu emerytalnego wniesionego do końca 1998 r. W ramach FUS-u prowadzone jest również subkonto, które zawiera informacje o aktywach ubezpieczonego pochodzących z drugiej części składki emerytalnej. Konto i subkonto ubezpieczonego w ZUS-ie tworzą tzw. pierwszy filar emerytalny. Środki trafiające do funduszu emerytalnego są dystrybuowane na bieżące świadczenia emerytalne

na zasadach repartycyjnych. Ubezpieczony dysponuje ewidencją (zapisem księgowym), wskazującym wysokość odprowadzonych do FUS-u składek, z uwzględnieniem ich waloryzacji.

Należy wskazać, że ubezpieczenie społeczne jest formą zabezpieczenia społecznego opartą na zasadach przymusu, powszechności, wzajemności, na obowiązku płacenia składek i na roszczeniowym charakterze. Prawo do świadczeń uzależnione jest od spełnienia ustawowych wymagań dotyczących opłacania składek oraz odpowiedniego czasu trwania ubezpieczenia. Samo objęcie danej osoby ubezpieczeniem emerytalnym nie jest efektem swobodnej decyzji jednostki, ale wynika z rozstrzygnięcia przyjętego przez ustawodawcę.

Warto nadmienić, że środki zewidencjonowane na koncie i subkoncie w ZUS-ie mają charakter zapisów księgowych. Ubezpieczony nie ma zatem możliwości swobodnego dysponowania tymi środkami, w przeciwieństwie do możliwości dysponowania środkami w dobrowolnym, trzecim filarze emerytalnym. Stąd też nie ma możliwości zabezpieczenia udziału własnego w kredycie hipotecznym na tych środkach.

Natomiast, jeżeli chodzi o wprowadzenie takiego zabezpieczenia na środkach zgromadzonych na IKE i na IKZE warto wskazać, że nie ma potrzeby wprowadzania takich rozwiązań, gdyż obecnie banki akceptują również oszczędności zgromadzone w ramach IKE lub IKZE, jako wkład własny na poczet kredytu hipotecznego.

Kolejnym Pana postulatem było wprowadzenie zmian mających na celu podwojenie wysokości limitów wpłat na IKE i na IKZE. Limity wpłat na IKE i na IKZE ustala się w oparciu o wysokość przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok, określonego w ustawie budżetowej lub ustawie o przewidywanym budżetowym lub w ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone.

Wpłaty dokonywane na IKE w roku kalendarzowym nie mogą przekroczyć kwoty odpowiadającej trzykrotności przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok. Natomiast wpłaty dokonywane na IKZE w roku kalendarzowym nie mogą przekroczyć kwoty odpowiadającej 1,2-krotności tego wynagrodzenia, a dla osób prowadzących pozarolniczą działalność wpłaty nie mogą przekroczyć kwoty odpowiadającej 1,8-krotności wspomnianego wyżej wynagrodzenia. W 2024 r. wysokość limitu kwoty wpłat wynosi: na IKE - 23 472,00 zł, na IKZE - 9 388,80 zł, a dla osób prowadzących pozarolniczą działalność - 14 083,20 zł.

Ze sprawozdań o stanie kont IKE i IKZE, sporządzanych co pół roku przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) wynika, że przeciętne kwoty wpłacane przez oszczędzających na IKE i na IKZE są o wiele niższe od kwot ustalonych, jako limit wpłat na te konta na dany rok.

Dla przykładu ze sprawozdania Komisji Nadzoru Finansowego o Indywidualnych Kontach Emerytalnych wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wynika, że średnia wysokość wpłaty dla całego rynku IKE w 2023 r. wyniosła 6,1 tys. zł. Najwyższe wpłaty na IKE są dokonywane do podmiotów prowadzących działalność maklerską i w instytucjach tych średnia wysokość wpłat na IKE w 2023 r. wyniosła 15,1 tys. zł.

Natomiast według sprawozdania Komisji Nadzoru Finansowego o Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. średnia wysokość wpłaty w 2023 r. we wszystkich podmiotach prowadzących IKZE wyniosła 4,2 tys. zł, przy

czym średnia wpłata na IKZE dokonywana przez osobę nieprowadzącą pozarolniczej działalności wyniosła 3,8 tys. zł, a przez osobę prowadzącą taką działalność 6,8 tys. zł. Największe wpłaty na IKZE dokonywane były przez oszczędzających w podmiotach prowadzących działalność maklerską, gdyż do tej instytucji średnio wpłacano 8,1 tys. zł, przy czym średnia wpłata na IKZE dokonywana przez osobę nieprowadzącą pozarolniczej działalności wyniosła 7,1 tys. zł, a przez osobę prowadzącą taką działalność 11,3 tys. zł.

Z powyższego wynika, że oszczędzający na kontach IKE i IKZE nie wykorzystują w pełni obowiązujących limitów wpłat na te konta. Z tego też względu nie ma uzasadnienia do podniesienia wysokości kwot, które są możliwe do wpłacenia na te konta.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że podniesienie limitów wpłat na konta IKE i IKZE spowodowałoby większy ubytek w dochodach budżetu państwa z uwagi, że wypłaty z konta IKE są zwolnione z podatku od zysków kapitałowych, wpłaty na IKZE są odpisywane od dochodu w zeznaniach rocznych, a wypłaty z tych kont podlegają 10% ryczałtowemu podatkowi.

Z uwagi na powyższe, postulaty zawarte w Pana petycji nie zasługują na uwzględnienie.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/